

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Αριθ. Πρωτ. 687

Έν Λαμία τῆ 2^α Μαΐου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΣΥΜΕΩΝ

Πρός ἅπαντα τόν Ἱερό Κλήρο,
τούς Ἱερούς Ναούς
καί τίς Ἱερές Μονές
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως

*ἀγαπητοί καί Πατέρες, Σεβαστοί καί Γεροντοί καί Γεροντισσες
ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ΧΡΙΣΤΟΣ ἈΝΕΣΤΗ!*

Σᾶς ἀποστέλλουμε συνημμένως:

α) τήν ὑπ' ἀριθ. 3020/2.5.2020 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ θέμα: «Ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς 30^{ῆς} Ἀπριλίου 2020», ἵνα μελετήσητε αὐτήν ἐπισταμένως καί ἐντελλόμεθα ὑμῖν τήν πιστήν τήρησιν καί ἐφαρμογήν τῶν ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένων.

β) τήν ὑπ' ἀριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27807 Κοινή Ὑπουργική Ἀπόφαση (ΦΕΚ 1643/Β/2.5.2020) καί παρακαλοῦμε διά τήν πιστήν ἐφαρμογήν τῶν διαλαμβανομένων ἐν αὐτῇ.

Ἀναθέτομεν εἰς τούς κατά τόπους Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους τῶν 14 Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως τήν εὐθύνη διά τήν τήρησιν τῶν **Μέτρων Ὑγιεινῆς** εἰς τούς Ἱερούς Ναούς, κατά τό χρονικό διάστημα ἀπό 4 ἕως 16 Μαΐου 2020, τά ὅποια ἐπισυνάπτονται στό παρόν Ἐγκύκλιο Σημεῖωμα καί παρακαλοῦμε διά τήν ἐνημέρωσιν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν ἀδελφῶν μας μέ κάθε πρόσφορο τρόπο.

Μετά πολλῶν πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Φθιώτιδος Συμεών
ὁ Φθιώτιδος Συμεών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νοιο: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1875
Αριθ.
Διεκπ. 809

Αθήνησι τῆ 2^ῃ Μαΐου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3020

Πρός
Τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
Τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Εἰς τὰς Ἴδρας αὐτῶν

Θέμα: «Ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδοι τῆς 30^{ῆς} Ἀπριλίου 2020»

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΛΗΘΕΤΗ!

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατά τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς τῆς 30^{ῆς} μηνός Ἀπριλίου ἐ.ε., συνεζήτησεν ἐκτενωῶς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ Covid-19 καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς συνεπειῶν, ὡς πρὸς τὴν τέλεσιν τῆς Θείας Λατρείας εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ τὰς Ἱεράς Μονάς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἔλαβε τὰς ὡς κάτωθι ἀποφάσεις.

Δοξάζει τὸ Ὄνομα τοῦ Αναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι Χάριτι καὶ φιλανθρωπία Αὐτοῦ καὶ προστασίαις τῶν Ἁγίων Του, ἀπεσοβήθη εἰς τὴν Πατρίδα μας ἡ περαιτέρω ἐξάπλωσις τῆς νόσου.

Ἐκφράζει τὰς θερμὰς πατρικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς Αὐτῆς πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἱατροὺς καὶ Νοσηλευτάς, τοὺς ἐπιστήμονας ὑγείας, τοὺς ἀρμοδίους κρατικούς Λειτουργοὺς καὶ πάντας τοὺς ἀγωνιζομένους μετὰ σθένους, φιλαλληλίας καὶ αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν φροντίδα τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν οἰκειῶν αὐτῶν.

Δέεται ἐκτενωῶς πρὸς τὸν Κύριον διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῶν ὑπὸ τῆς λοιμικῆς νόσου κοιμηθέντων ἀδελφῶν καὶ συλλυπεῖται θερμῶς τοὺς συγγενεῖς των.

2-5-2020
Ἰωάννης Γ. Κηρύκος
Ε.Φ.Ε.

Συγχαίρει ἅπαντα τόν Ἑλληνικόν Λαόν, ὅστις ἐτήρησεν ἐξ ἀρχῆς τά ὑποδειχθέντα ὑπό τῶν εἰδικῶν μέτρα, ἐπιδεικνύων πνεῦμα ἀλληλεγγύης, φιλοτιμίας, συνεργασίας, αὐτοθυσίας καί ἀληθινῆς ἀγάπης, παραμένων κατ' οἶκον καί ὑπομένων καρτερικῶς τὰς ἐκ τοῦ περιορισμοῦ ποικίλας δυσκολίας καί ἀνάγκας.

Ἀπευθύνεται ἰδιαιτέρως πρὸς τόν Ὀρθόδοξον Ἱερόν Κλήρον καί τόν εὐσεβῆ καί φιλόχριστον Ἑλληνικόν Λαόν, καθὼς καί πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀφανεῖς ἐβελοντάς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς συνεργάτας, τοὺς ὁποίους εὐχαριστεῖ καί πατρικῶς εὐλογεῖ, διότι, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι πολλάκις ἐξέφρασαν τὴν δυσαρέσκειαν αὐτῶν, ὡς πρὸς τὴν μὴ δυνατότητα συμμετοχῆς των εἰς τὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας, ἰδίως τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, αἶροντες τοιουτοτρόπως «σταυρόν» δυσβάστακτον, παρέμειναν συντεταγμένοι μέ τὰς ἀποφάσεις τῆς Πολιτείας καί μέ τὰς δοθείσας, πατρικῶς καί ὑπευθύνως, ὁδηγίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ Ἱερός Κλήρος καί ὁ πιστός Λαός δικαίως ἐκφράζουν τὴν ὀδύνην αὐτῶν, ἡ δὲ Ἱερά Σύνοδος ἐκφράζει τὴν πικρίαν καί τόν προβληματισμόν Αὐτῆς, διὰ τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον ἀντιμετωπίσθησαν πολλοὶ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ εἰς τὴν ἐξέχουσαν καί λίαν εὐαίσθητον διὰ τοὺς πιστοὺς περίοδον τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, ἂν καί ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑγειονομικῆς κρίσεως (28 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.) ἅπαντες ἐτήρησαν τοὺς κανόνας ὑγιεινῆς καί παρέμειναν κατ' οἶκον, ὥστε νὰ μὴ θέσουν οὔτε τοὺς ἑαυτοὺς των οὔτε τοὺς συνανθρώπους των εἰς οἰονδήποτε κίνδυνον.

Αἱ ἀνωτέρω ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐδέχθησαν πολεμικὴν τόσον ἐκ μέρους ὠρισμένων ἀδελφῶν χριστιανῶν, Κληρικῶν καί λαϊκῶν, ὅσον καί ἐκ μέρους ἐκπροσώπων Μέσων Ἐνημερώσεως ἢ καί Κοινοβουλευτικῶν Κομμάτων, οἵτινες, εἴτε ἐξ ἀγνοίας, εἴτε λόγῳ κακῆς πληροφορήσεως ἢ παρεξηγήσεως, μετῆλθαν τόν προσφιλῆ καί εὐκολον τρόπον τῆς συκοφαντίας, τῆς μυθοπλασίας καί τῶν ὕβρεων. Ἄπαντας ἡ Ἱερά Σύνοδος συγχωρεῖ καί εὐλογεῖ πατρικῶς, ταυτοχρόνως ὅμως δηλώνει ὅτι ὀφείλουν νὰ ἀποκαταστήσουν τὰς συκοφαντίας διὰ νὰ μὴ παραμένουν ἔκθετοι ἔναντι τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἀληθείας.

Ὑποδέχεται μέ ἐλπίδα τὸ ἀπὸ 28^η Ἀπριλίου ἐ.ἔ. διάγγελμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, τόν ὁποῖον συγχαίρει διὰ τὰς εὐχαριστίας, ἃς ἐξέφρασε δημοσίως, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καί σύμπαντα τόν Ἱερόν Κλήρον καί τόν εὐσεβῆ Λαόν Αὐτῆς, ἀναγνωρίζων τοιουτοτρόπως τὴν συμβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς πανδημίας. Σημαντικόν ρόλον εἰς αὐτὴν τὴν δημοσίαν ἀναγνώρισιν τῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχε καί ἡ Ὑπουργὸς Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Νίκη Κεραμέως, διὰ τοῦτο καί ἐπισημαίνεται ἡ συμβολὴ αὐτῆς.

Ἐκφράζει τὴν χαρὰν Αὐτῆς, διότι ὁ κύριος Πρωθυπουργὸς ἔτεινε «εὐήκοον οὖς» εἰς τὴν ἀπὸ 22^{ης} Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἐπιστολὴν τοῦ Μακαριωπάτου Ἀρ-

χιεπισκόπου Αθηνών καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὅστις μετά ποιμαντικῆς ἀγωνίας μετέφερεν εἰς Αὐτόν τήν κοινήν πεποίθησιν τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καί τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ, ὅτι ἐπέστη ὁ χρόνος διά τήν, ὑπό τόν ὄρον τῆς τηρήσεως ὑγειονομικῶν μέτρων, προσέλευσιν πιστῶν εἰς τούς Ἱερούς Ναούς καί τās Ἱεράς Μονάς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόσον διά προσκύνημα, ὅσον καί διά συμμετοχὴν εἰς τās Ἱεράς Ακολουθίας, εἰς τό ἱερώτατον Μυστήριον τῆς Θείας Λειτουργίας καί τὰ λοιπά Ἱερά Μυστήρια, καί διά τοῦτο ἡ Πολιτεία ἀπεφάσισε τήν δυνατότητα σταδιακῆς προσβάσεως τῶν πιστῶν εἰς τούς Ἱερούς Ναούς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἀσφαλῶς, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπεθύμει καί ἀνέμενεν ἀπό τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς «σταδιακῆς ἐπιστροφῆς εἰς τήν κανονικότητα» (4 Μαΐου ἐ.ἔ.) τήν ἐπιστροφήν τῶν πιστῶν εἰς τήν Θείαν Λατρείαν, συμφώνως πρὸς ὅσα ἡ ἰδία ἐζήτησεν. Ὅμως, κατόπιν πολλῆς συζητήσεως, ἀπεφάσισε νά ἀποδεχθῆ τήν ἀπόφασιν τῶν ὀργάνων τῆς Πολιτείας διά τήν ὑπό ὄρους πλήρη ἐπιστροφήν τῶν πιστῶν εἰς τούς Ἱερούς Ναούς ἀπό τῆς Κυριακῆς 17^{ης} Μαΐου ἐ.ἔ., ἐκλαμβάνουσα καί χρησιμοποιοῦσα τό χρονικόν τοῦτο διάστημα ὡς δυνατότητα ἀναλόγου προετοιμασίας καί προσαρμογῆς, ὑπό τās παρούσας ὑγειονομικὰς συνθήκας καί προϋποθέσεις, διά τόν προγραμματισμὸν τελέσεως τῶν Ἱερῶν Ακολουθιῶν μέ τήν συμμετοχὴν τῶν πιστῶν.

Ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν ὅπως μὴ συγκληθῆ ἐκτάκτως ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι ἤδη ἡ Πολιτεία διά τοῦ κυρίου Πρωθυπουργοῦ καί τῶν ἀρμόδιων Ὑπουργῶν καί Ἱατρῶν ἀπεδέχθη τήν, διά τῆς ὡς ἄνω ἀναφερθείσης ἀπὸ 22^{ης} Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἐπιστολῆς παρέμβασιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὡς πρὸς τήν συμμετοχὴν τῶν πιστῶν εἰς τήν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, βάσει τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων ὑγιεινῆς. Πρὸς τοῦτο, συμφώνως πρὸς τό διάγγελμα τοῦ κυρίου Πρωθυπουργοῦ περί συμμετοχῆς τῶν πιστῶν εἰς τήν Θείαν Λατρείαν «*μέ αὐστηροῦς κανόνες πού θά συμφωνηθοῦν μέ τήν Ἱερά Σύνοδο καί τήν ἐπιστημονικὴ κοινότητα*», ἐπεξεργάζεται ἤδη προτάσεις, προκυπτούσας ἐκ τῶν συμπερασμάτων τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς, τās ὁποίας, ἀφοῦ συνέλθῃ καί πάλιν κατὰ τήν 12^{ην} Μαΐου ἐ.ἔ., θά καταθέσῃ πρὸς τήν Πολιτείαν, προκειμένου νά διευκρινισθοῦν οἱ τρόποι τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν πιστῶν εἰς τήν κανονικὴν λειτουργικὴν ζωὴν, οἵτινες θά ἰσχύσουν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς 17^{ης} Μαΐου ἐ.ἔ., ὅτε οἱ πιστοὶ θά ἐπανέλθουν ὑπό ὄρους εἰς τήν κοινήν Λατρείαν ἐντὸς τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Ἐπαναλαμβάνει καί πάλιν ὁμοφώνως ὅτι τὰ ἀφορῶντα εἰς τό Ἱερόν Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί τῆς Θείας Κοινωνίας τυγχάνουσιν ἀδιαπραγμάτευτα, ὡς ζητήματα Πίστεως, καί τηρεῖται ὅ,τι ἀκριβῶς ὀρίζεται

ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων καί τῆς Παραδόσεως τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπαναβεβαιώνει τήν παγίαν θέσιν Αὐτῆς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συμπαρίσταται ἠθικῶς καί ὑλικῶς εἰς τήν Ἑλληνικήν Πολιτείαν καί θά συνεχίσῃ νά τήν συνδράμῃ, χρησιμοποιοῦσα πᾶσαν δυνατότητα καί μέσον διά πᾶν ζήτημα σχετικόν μέ τήν ὑγείαν καί τήν εὐημερίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Αἶρει τήν προγενεστέραν, ἀπό 1^{ης} Ἀπριλίου ἐ.ἔ., ἀπόφασιν Αὐτῆς περὶ ἀποχῆς Ἀρχιερέων, Ἱερέων, Διακόνων καί Μοναχῶν εἰς δημοσίας δηλώσεις καί ἐμφανίσεις εἰς τὰ Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως καί τό Διαδίκτυον, ἡ ὁποία εἶχε ὡς μοναδικόν στόχον, ὅπως ἐξ ἀρχῆς ἐτονίσθη, τήν ὑπαρξιν «ένιαίας φωνῆς» τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας πρὸς τήν κοινωνίαν. Παρακαλεῖσθε, ὁμως, καί πάλιν, ἐφ' ὅσον χρειασθῇ ἡ ἐπικοινωνία τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος μετά τῶν Δημοσίων Ἀρχῶν δι' ἐκκλησιαστικά ζητήματα εὐρύτερου ἐνδιαφέροντος, νά τό πράξῃτε, κατὰ τήν ἐκκλησιαστικήν τάξιν καί δεοντολογίαν, μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνῶ τό αὐτό καλοῦνται νά πράττουν καί οἱ ὑφ' ὑμᾶς Ἱερεῖς, Μοναχοί καί Μοναχαί, δι' ὑμῶν, τοῦ οἰκείου αὐτῶν Ποιμενάρχου.

Εὐχαριστεῖ ἰδιαίτερος τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέον, ὅστις εἰς τήν ἐνεστῶσαν λίαν κρίσιμον καί δυσχερῆ περίοδον ἀνέλαβε τό εὐθυνοφόρον διακόνημα τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὰ Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως, καί μέ ἀπόλυτον σεβασμόν πρὸς τό συνοδικόν πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, σοβαρότητα, ὑπευθυνότητα, εὐγένειαν, νηφαλιότητα, τό ἔφερεν ἐπιτυχῶς εἰς πέρας, συνεπικουρούσης τῆς θεολογικῆς αὐτοῦ καταρτίσεως καί τῆς ἐν γένει παιδείας του.

Ἀπό τῆς Δευτέρας 11^{ης} Μαΐου ἐ.ἔ., αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων θά ἐπανέλθουν εἰς τήν κανονικήν ἡμερησίαν λειτουργίαν αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τούς ὅρους καί τούς κανόνας ὑγιεινῆς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν θεσπισθῇ ὑπό τῆς Πολιτείας, ὡς πρὸς τήν ἀσφαλῆ διά τήν ὑγείαν λειτουργίαν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Ὅρίζει ὅτι, διά τήν χρονικήν περίοδον ἀπό 4^{ης} ἕως 16^{ης} Μαΐου ἐ.ἔ., καθ' ἣν αἶρεται μερικῶς ἡ κρατική ἀπαγόρευσις τῆς προσελεύσεως τῶν πιστῶν εἰς τούς Ἱεροὺς Ναοὺς καί ἐπιτρέπεται ἡ παρουσία αὐτῶν μόνον διά λόγους προσκυνηματικούς καί κατ' ἰδίαν προσευχῆς, συμφώνως καί πρὸς τήν ἐπισυναπτομένην ὑπ' ἀριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27807/2.5.2020 (ΦΕΚ Β' 1643) Κοινήν Ὑπουργικὴν Ἀπόφασιν (Κ.Υ.Α.) τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καί θρησκευμάτων καί Ὑγείας, ἰσχύουν τὰ κάτωθι:

1) Συνεχίζεται, κατὰ τὰ ἰσχύοντα, ἡ τέλεσις τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν», ἐπιτρεπομένης καί τῆς ραδιοφωνικῆς, τηλεο-

πτικής ή διαδίκτυακής αναμεταδόσεως αὐτῶν. Αἱ θύραι τῶν Ἱερῶν Ναῶν θά ἀνοίγωνται μετά τό πέρας τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, καί ἐφ' ὅσον παρέλθῃ χρονικόν διάστημα τοῦλάχιστον μιᾶς (1) ὥρας, κατά τήν διάρκειαν τῆς ὁποίας θά διενεργῆται ὁ φυσικός ἐξαερισμός τοῦ ἱεροῦ χώρου.

2) Πρός τόν σκοπόν τῆς ἐξυτηριείσεως τῶν πιστῶν δέον ὅπως ἀναρτηθοῦν εἰς τούς εἰδικούς Πίνακας Ἀνακοινώσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἢ καί εἰς τάς ὑφισταμένας ἱστοσελίδας αὐτῶν εἰς τό διαδίκτυον: α) τό ὠράριον τελέσεως τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, β) τό ὠράριον κατά τό ὁποῖον ὁ Ἱερός Ναός παραμένει ἀνοικτός διά τήν προσέλευσιν τῶν πιστῶν καί γ) ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά παρευρίσκωνται ταυτοχρόνως ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅστις καθορίζεται συμφώνως πρός τήν ἀναλογίαν τοῦ ἐνός προσώπου ἀνά δέκα (10) τ.μ. ἐπιφανείας καί μέ ἐλάχιστην ἀπόστασιν ἐνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ αὐτῶν, μέ τήν ἐπιφύλαξιν ὅτι εἰς περιπτώσιν κατά τήν ὁποίαν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ (εἰς τόν ὁποῖον δέν συμπεριλαμβάνονται οἱ βοηθητικοί χώροι) ὑπερβαίνει τά πεντακόσια (500) τ.μ., ὡς μέγιστος ἀριθμός παρευρισκομένων ὀρίζεται ὑπό τοῦ Νόμου ὁ ἀριθμός τῶν πεντήκοντα (50) προσώπων.

3) Εἰς τάς εἰσόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν δέον ὅπως ληφθῇ ἄμεσος μέριμνα νά ὑφίστανται σταθμοί ἀντισηπτικῶν/ἀπολυμαντικῶν, ὥστε οἱ ἐντός αὐτῶν εἰσερχόμενοι πιστοί νά τηροῦν ἀπαραιτήτως τήν ὑποχρεωτικήν δι' ἅπαντας διαδικασίαν ἀπολυμάνσεως τῶν χειρῶν των.

4) Δέον ὅπως ὑπάρξῃ διευθέτησις τοῦ χώρου ἐκάστου Ἱεροῦ Ναοῦ πρός τόν σκοπόν τῆς παρουσίας πιστῶν, συμφώνως πρός τήν κατά τά ὡς ἄνω ἀναλογίαν τοῦ ἐνός προσώπου ἀνά δέκα (10) τ.μ. ἐπιφανείας καί μέ ἐλάχιστην ἀπόστασιν ἐνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ των. Πρός τοῦτο, κρίνεται ἀπαραίτητος, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται τοιαύτη δυνατότης, ἡ ὑπαρξίς ἐντός τῶν Ἱερῶν Ναῶν μόνον τῶν κατά τά ὡς ἄνω προβλεπομένων καθισμάτων, τοποθετημένων εἰς τάς ἀναλόγους ἀποστάσεις μεταξύ των καί ἡ ἀπόσυρσις τῶν ὑπολοίπων.

5) Κατά τήν εἴσοδον εἰς τόν Ἱερόν Ναόν ἐφαρμόζεται σύστημα ἐλεγχόμενης ἀναμονῆς τῶν πιστῶν πρός ἀποφυγὴν συνωστισμοῦ. Νά τηρῆται δέ ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ των. Ὁ ἐφαρμόζων τό σύστημα ἐλέγχου ἀναμονῆς εἰς τάς εἰσόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν συνιστᾶται νά φέρῃ τά προβλεπόμενα μέτρα προστασίας (μάσ-κα, γάντια κ.λπ.). Ὅπου ὑπάρχει δυνατότης, προτείνεται ἡ χρῆσις διαφορετικῶν θυρῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὡς πρός τήν εἴσοδον καί ἐξοδον τῶν πιστῶν. Εἰς τάς ἐξόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν δέον ὅπως τοποθετηθοῦν ὑποχρεωτικῶς εἰδικοί κάδοι διά τήν ἀπόρριψιν χρησιμοποιηθέντος ἐξοπλισμοῦ ὑγιεινῆς.

6) Ὁ φυσικός ἐξαερισμός τῶν Ἱερῶν Ναῶν καθ' ὅλον τό χρονικόν διάστημα, κατά τό ὁποῖον παραμένουν ἀνοικτοί διά τήν προσέλευσιν πιστῶν, εἶναι ὑποχρεωτικός. Εἰς περιπτώσιν χρήσεως τεχνητοῦ κλιματισμοῦ

δέον ὅπως ληφθῆ ἄμεσος μέριμνα διὰ τόν καθαρισμόν τῶν φίλτρων αὐτοῦ, ἐνῶ καί κατά τήν διάρκειαν τῆς τυχόν λειτουργίας αὐτοῦ, θά πρέπει νά ἐξασφαλίζηται καί ὁ ταυτόχρονος φυσικός ἐξαερισμός τοῦ ἱεροῦ χώρου, μέ ἀνοικτάς τās θύρας καί τὰ παράθυρα αὐτοῦ.

7) Εἶναι ἀπαραίτητος καί ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ συχνή καί μειά σχολαστικότητος καθαριότης καί τακτική ἀπολύμανσις τῶν σημείων εἰς τὰ ὅποια παρατηρεῖται πρόσβασις τῶν πιστῶν, ὡς καί εἰς τās ἐπιφανείας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί ἰδιαίτερος εἰς ὅσας τυχόν ἄπτονται ὑπό τῶν πιστῶν. Ἡ καθαριότης δέον ὅπως πραγματοποιεῖται διὰ τῆς χρήσεως ἀντισηπτικοῦ διαλύματος, ἐνῶ εἰς ἐμφανές σημεῖον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ νά τοποθετηθῆ ὁ προβλεπόμενος ἀναγκαῖος ἐξοπλισμός ὑγιεινῆς (χαρτομάνδηλα, πλαστική σακούλα κ.λπ.).

8) Καθ' ὅλην τήν διάρκειαν παραμονῆς εἰς τόν Ἱερόν Ναόν, οἱ πιστοί, μέ προσωπικήν αὐτῶν εὐθύνην καί μέριμναν, συνιστᾶται νά φέρουν προστατευτικόν ἔνδυμα προσώπου ἐξ ὑφάσματος (μάσκα). Ἐάν, κατά τήν διάρκειαν τῆς παραμονῆς πιστοῦ εἰς τόν Ἱερόν Ναόν, οὗτος παρουσιάσῃ συμπτώματα ἀσθενείας, πρέπει νά ληφθῆ μέριμνα διὰ τήν ἄμεσον καί ἀσφαλή ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἢ, ἐφ' ὅσον τοῦτο δέν εἶναι δυνατόν, διὰ τήν ἀσφαλή μετακίνησιν αὐτοῦ εἰς εἰδικόν χώρον πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαφῆς μέ ἄλλα πρόσωπα. Πρὸς τόν σκοπόν αὐτόν πρέπει νά ληφθῆ ἡ ἀνάλογος μέριμνα καί νά προβλεφθῆ ἡ ὑπαρξίς εἰδικοῦ χώρου (π.χ. γραφεῖον, χώρος πνευματικοῦ κέντρου κ.λπ.), εἰς τόν ὁποῖον θά ὑφίστανται ἐπαρκῆς ἐξαερισμός, μάσκες, χαρτομάνδηλα, πλαστική σακούλα, διὰ τήν ἀπόρριψιν αὐτῶν, καί ἀντισηπτικόν χειρῶν.

9) Ὅσοι ἐκ τῶν πιστῶν ἀνήκουν εἰς τās ὑγειονομικῶς εὐπαθεῖς ομάδας (ἡλικιωμένοι, ἀσθενεῖς πάσχοντες ἀπό ἀναπνευστικά προβλήματα ἢ σακχαρώδη διαβήτην ἢ καρδιαγγειακά νοσήματα, ἀνοσοκατεσταλμένοι ἢ γενικῶς πρόσωπα μέ συμπτώματα ἀσθενείας), δέον ὅπως ἀποφύγουν τήν ἔξοδον ἐκ τῆς οἰκίας των, χάριν προστασίας τόσοσ τῆς ὑγείας αὐτῶν, ὅσον καί τῶν ἀδελφῶν των.

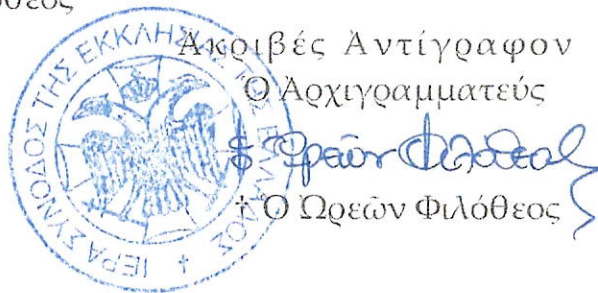
10) Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν δι' ἅπαντας τοῦ Ἐνοριακοῦ, Προσκυνηματικοῦ, Κοιμητηριακοῦ, Ἰδρυματικοῦ κ.λπ. Ἱ. Ναοῦς, τὰ Μητροπολιτικά καί Ἐνοριακά Παρεκκλήσια, οὐχί ὁμως διὰ τὰ Παρεκκλήσια, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐντός ἰδιωτικῶν κτημάτων, κτιρίων καί ἐπιχειρήσεων (π.χ. συγκροτημάτων κατοικιῶν, χώρων ἐκδηλώσεων, ξενοδοχείων κ.λπ.), εἰς τὰ ὅποια δέν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί ἡ προσέλευσις προσκυνητῶν.

11) Ὡς πρὸς τās Ἱεράς Μονάς ἐξακολουθεῖ νά ὑφίσταται κατά τὰ ἰσχύοντα ἡ «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» τέλεσις τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, λαμβανομένων ὅλων των ἀπαραιτήτων μέτρων προστασίας τῆς ὑγείας τῶν μοναστικῶν ἀδελφοτήτων, ἐνῶ, τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, δέν ἐπιτρέπεται ἡ προσέλευσις προσκυνητῶν.

Ταῦτα πάντα γνωρίζουσα τῇ ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι ἢ Διαρκίᾳ Ἱερά Σύνοδος παρακαλεῖ ὑμᾶς ὅπως προτρέψητε τοὺς ὑφ' ὑμᾶς Κληρικούς, Μοναχοὺς καὶ Μοναχάς, τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων καὶ καὶ τοὺς λοιποὺς τιμίους συνεργάτας ὑμῶν, ὡς καὶ πάντα πιστὸν χριστιανόν, διὰ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν καὶ τήρησιν πασῶν τῶν κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἀποφάσεων, κατὰ τὸ μέτρον τῆς προσωπικῆς ἐκάστου εὐθύνης, εὐχαριστοῦντες καὶ δοξάζοντες οὕτω τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν Ἀναστάντα Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἐπί δέ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Θεόφιλος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Γεώργιος
- † Ὁ Παροναξίας Καλλίνικος
- † Ὁ Φωκίδος Θεόκτιστος
- † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς Ἰουστίνος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Στέφανος
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀθανάσιος
- Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
- † Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Κοινοποιήσεις:

- 1) Αξιότιμον κ. Νίκην Κεραμέως - Υπουργὸν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων
- 2) Αξιότιμον κ. Βασίλειον Κικίλιαν - Υπουργὸν Ὑγείας
- 3) Αξιότιμον κ. Γεώργιον Καλαντζῆν - Γενικὸν Γραμματέα Θρησκευμάτων

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2 Μαΐου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1643

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27807

Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας και μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19 στους χώρους αυτούς για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 έως και 16.5.2020.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του άρθρου πρώτου της από 25.2.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (Α' 42) και ιδίως της περ. στ' της παρ. 2 και της περ. δ' της παρ. 4 αυτού, όπως αυτή κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4682/2020 (Α' 76).

β. Του άρθρου τεσσαρακοστού τετάρτου της από 1.5.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την επάνοδο στην κοινωνική και οικονομική κανονικότητα» (Α' 90).

γ. Του π.δ. 18/2018 «Οργανισμός του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α' 31).

δ. Του π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α' 1148).

ε. Του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

στ. Του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

2. Την υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 23093/6.4.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 12.4.2020 έως και 20.4.2020» (Β' 1178), όπως

παρατάθηκε με την υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 25763/16.4.2020 κοινή απόφαση των ιδίων Υπουργών «Παράταση ισχύος της αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.23093/6.4.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 1178) έως και τις 28.4.2020» (Β' 1471) και παρατάθηκε εκ νέου με την υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27283/28.4.2020 κοινή απόφαση των ιδίων Υπουργών «Παράταση ισχύος της αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.23093/6.4.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 1178) έως και τις 3.5.2020» (Β' 1628).

3. Την από 2.5.2020 εισήγηση της Εθνικής Επιτροπής Προστασίας Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19.

4. Την υπ' αρ. Β2α/οικ27806/2.5.2020 βεβαίωση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την οποία η έκδοση της παρούσας απόφασης δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο

1. Την προσωρινή απαγόρευση της τέλεσης, με την παρουσία φυσικών προσώπων και με την επιφύλαξη της παρ. 3, κάθε είδους λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών και πάσης φύσεως θρησκευτικών τελετών σε όλους ανεξαιρέτως τους χώρους θρησκευτικής λατρείας (κάθε είδους και κάθε νομικού, κανονικού και εν γένει θρησκευτικού καθεστώτος ναών και παρεκκλησίων, ευκτηρίων οίκων, τεμενών, συναγωγών κ.λπ.) κάθε δόγματος και θρησκείας, ανεξαρτήτως μεγέθους και χωρητικότητάς τους, στο σύνολο της Επικράτειας, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας.

2. Επιτρέπεται, υπό την ευθύνη του κατά νόμο θρησκευτικού λειτουργού, η προσέλευση φυσικών προσώπων, για ατομική προσευχή και βραχεία παραμονή τους στον χώρο λατρείας. Ο συνολικός αριθμός των εντός των χώρων λατρείας παρευρισκομένων καθορίζεται σύμφωνα με την αναλογία του ενός (1) ατόμου ανά 10 τ.μ επιφάνειας και με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους. Σε περίπτωση που η επιφάνεια του χώρου λατρείας υπερβαίνει τα 500 τ.μ., ως μέγιστος αριθμός παρευρισκομένων ορίζεται ο αριθμός πενήντα (50). Στον υπολογισμό του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνεται αποκλειστικά και μόνο η επιφάνεια του κύριου/ωφέλιμου χώρου που εξυπηρετεί τις λατρευτικές ανάγκες και δεν συμπεριλαμβάνονται οι επιφάνει-

ες τυχόν άλλων όμορων κυρίων χώρων του ακινήτου που εξυπηρετούν δραστηριότητες μη λατρευτικές (π.χ. χώροι σεμιναρίων και αναγνωστήριων), τυχόν βοηθητικών χώρων (π.χ. γραφείων, αποθηκών), χώρων υγιεινής, κοινοχρήστων κ.λπ. Οι υπεύθυνοι των χώρων λατρείας οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τηρείται ανά πάσα στιγμή ο ανώτατος συνολικός αριθμός, η ως άνω αναλογία αριθμού φυσικών προσώπων/τετραγωνικών μέτρων, η απόσταση μεταξύ τους, καθώς και όλα τα αναγκαία μέτρα υγιεινής, ιδίως όσον αφορά σε πρακτικές και αντικείμενα που χρησιμοποιούνται για τις εκδηλώσεις του θρησκευτικού φρονήματος. Στις εισόδους των χώρων λατρείας υπάρχουν υποχρεωτικά δυο σταθμοί αντισηπτικών προς χρήση των προσερχόμενων. Η υγιεινή των χεριών με αντισηπτικό είναι υποχρεωτική για όλους τους προσερχόμενους κατά την είσοδο στο χώρο λατρείας. Καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής στον χώρο λατρείας συνιστάται η χρήση προστατευτικής υφασμάτινης μάσκας από τους προσερχόμενους. Για την εξυπηρέτησή τους θα πρέπει, σε εμφανές σημείο κάθε χώρου λατρείας, να έχει ληφθεί πρόνοια για τον αναγκαίο εξοπλισμό υγιεινής (χαρτομάντηλα ή χάρτινες πετσέτες κ.λπ.). Είναι απαραίτητος ο συχνός καθαρισμός και απολύμανση των επιφανειών που αγγίζονται από πολλά φυσικά πρόσωπα (π.χ. κουμπαστές, χερούλια κ.λπ.). Στις εξόδους των χώρων λατρείας τοποθετούνται υποχρεωτικά κάδοι για την απόρριψη χρησιμοποιηθέντος εξοπλισμού υγιεινής. Με ευθύνη του κατά νόμο θρησκευτικού λειτουργού εφαρμόζεται σύστημα ελεγχόμενης εισόδου των φυσικών προσώπων στο χώρο λατρείας, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός και να τηρείται η απόσταση του ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους. Ο εφαρμόζων το σύστημα ελέγχου αναμονής στις εισόδους των χώρων λατρείας φέρει υποχρεωτικά όλα τα απαραίτητα μέσα προστασίας του (π.χ. μάσκα, γάντια). Ο φυσικός αερισμός των χώρων λατρείας, καθ' όλη τη διάρκεια που αυτοί είναι ανοιχτοί για την ατομική προσευχή, είναι υποχρεωτικός. Σε περίπτωση χρήσης τεχνητού κλιματισμού πρέπει να εξασφαλίζεται ταυτόχρονα και φυσικός αερισμός με ανοιχτές πόρτες και παράθυρα. Εφόσον κάποιος παρουσιάσει συμπτώματα ασθένειας, θα πρέπει να απομακρύνεται από τον χώρο λατρείας, τηρώντας τις απαραίτητες προφυλάξεις. Εφόσον δεν είναι δυνατή η άμεση απομάκρυνσή του, πρέπει να απομονωθεί προσωρινά μέχρι την ασφαλή απομάκρυνσή του, αποφεύγοντας την επαφή με άλλα άτομα. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να έχει προβλεφθεί ειδικός χώρος με εξαερισμό, μάσκες, χαρτομάντηλα, πλαστική σακούλα για απόρριψη αυτών και αντισηπτικό χεριών.

3. Σε περίπτωση τέλεσης λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών ή κάθε είδους θρησκευτικής τελετής, αυτές πραγματοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από θρησκευτικό/θρησκευτικούς λειτουργό/λειτουργούς και το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό (όπως ιεροψάλτης, νεωκόρος), ο συνολικός αριθμός των οποίων δεν υπερβαίνει τους τέσσερις (4) για όλους τους χώρους λατρείας, εκτός των Ιερών Ναών στους οποίους χοροστατεί Μητροπολίτης, όπου ο ανώτατος αριθμός ορίζεται σε έξι (6) και υπό τις προϋποθέσεις τήρησης:

α) της αναλογίας ενός (1) ατόμου ανά 10 τ.μ. επιφανείας με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους, καθώς και

β) των θεοπισθέντων προληπτικών μέτρων υγιεινής, όπως αυτά εξειδικεύονται ιδίως στην παρ. 2, για την αποφυγή μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19.

Οι θύρες εισόδου και εξόδου του χώρου λατρείας παραμένουν κλειστές και ο κατά νόμο θρησκευτικός λειτουργός είναι υπεύθυνος να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι κανένα πρόσωπο δεν εισέρχεται στον χώρο λατρείας κατά τη διάρκεια της τέλεσης λειτουργίας, λατρευτικής σύναξης, ιεροπραξίας και κάθε είδους θρησκευτικής τελετής. Σε περίπτωση που η ως άνω λειτουργία, λατρευτική σύναξη, ιεροπραξία ή κάθε είδους θρησκευτική τελετή μεταδίδεται από εθνικής ή τοπικής εμβέλειας τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό μέσο ή μέσω διαδικτύου, επιτρέπεται η παρουσία του απολύτως αναγκαίου τεχνικού προσωπικού του μέσου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) άτομα.

Εφόσον έχει πραγματοποιηθεί η τέλεση λειτουργίας λατρευτικής σύναξης, ιεροπραξίας και κάθε είδους θρησκευτικής τελετής, πρέπει να παρέλθει υποχρεωτικά χρονικό διάστημα τουλάχιστον μίας (1) ώρας πριν επιτραπεί η ατομική προσευχή στον εν λόγω χώρο λατρείας. Κατά το διάστημα αυτό πρέπει να διενεργείται φυσικός αερισμός του χώρου λατρείας.

4. Ο υπεύθυνος θρησκευτικός λειτουργός οφείλει να αναρτά σε εμφανές σημείο της εισόδου του χώρου λατρείας: α) τις ώρες κατά τις οποίες τελούνται λειτουργίες, λατρευτικές συνάξεις, ιεροπραξίες και κάθε είδους θρησκευτικές τελετές, β) τις ώρες κατά τις οποίες είναι ανοικτός ο χώρος λατρείας για την πραγματοποίηση ατομικής προσευχής και γ) τον συνολικό αριθμό ατόμων που μπορούν να παρευρισκονται ταυτόχρονα στον χώρο λατρείας σύμφωνα με την αναλογία ένα (1) άτομο ανά 10 τ.μ. με απόσταση μεταξύ τους ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου και με την επιφύλαξη ότι, σε περίπτωση που η επιφάνεια του χώρου λατρείας υπερβαίνει τα 500 τ.μ., ως μέγιστος αριθμός παρευρισκομένων ορίζεται ο αριθμός πενήντα (50).

5. Οι ως άνω απαγορεύσεις και υποχρεώσεις καταλαμβάνουν και τους χώρους λατρείας που βρίσκονται εντός δημοσίων, δημοτικών, φιλανθρωπικών, κοινωφελών ή άλλων υπηρεσιών, καταστημάτων και εγκαταστάσεων (π.χ. νοσοκομείων και ψυχιατρείων, γηροκομείων, οικότροφείων, κοιμητηρίων, κατασκηνώσεων). Η κατ' εξαίρεση τέλεση λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών ή κάθε είδους θρησκευτικών τελετών που προβλέπεται στην παρ. 3 δεν επιτρέπεται σε χώρους λατρείας που βρίσκονται εντός ιδιωτικών κτημάτων, κτιρίων και επιχειρήσεων (π.χ. συγκροτημάτων κατοικιών, κέντρων εκδηλώσεων, ξενοδοχείων).

6. Οι Ιερές Μονές, τα Μοναστήρια, τα Ησυχαστήρια και οι λοιποί χώροι εγκαταβίωσης εντός της Επικράτειας, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα δεν δέχονται κοινό σε οργανωμένες ή ατομικές προσκυνηματικές επισκέψεις. Η λατρευτική ζωή των Ιερών Μονών, των Μοναστηριών και των Ησυχαστηρίων μπορεί να συνεχίζεται, κατά την κρίση του Ηγουμένου ή της Ηγουμένης και κατόπιν

έγκρισης του επιχώριου Μητροπολίτη, υπό την αυστηρή προϋπόθεση ότι δεν συμμετέχει κανένας άλλος, πλην της μοναστικής αδελφότητας, τηρώντας τον κανόνα ενός (1) ατόμου ανά 10 τ.μ. επιφανείας με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους και όλα τα μέτρα υγιεινής που έχουν θεσπίσει οι δημόσιες αρχές στις κείμενες διατάξεις και ιδίως στην παρ. 2 της παρούσας για την αποφυγή μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19. Οι απαγορεύσεις επισκέψεων και όλα τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που αφορούν στις Ιερές Μονές της Αθωνικής Πολιτείας, αποφασίζονται από τον Διοικητή του Αγίου Όρους, κατόπιν προηγούμενης ενημέρωσης της Ιεράς Κοινότητας. Με την ως άνω απόφαση απαγορεύεται η είσοδος όλων των επισκεπτών στη Χερσόνησο του Άθω ή παρατείνεται ισχύουσα απαγόρευση κατά το αναγκαίο χρονικό διάστημα. Ο Διοικητής εποπτεύει την ορθή τήρηση όλων των μέτρων προστασίας, είτε αυτά λαμβάνονται από τον ίδιο τοπικά είτε λαμβάνονται σε επίπεδο επικράτειας.

7. Όσον αφορά στις κηδείες και τις σχετικές με αυτές θρησκευτικές λειτουργίες και λοιπές ιεροπραξίες και ταφικές εκδηλώσεις, στις οποίες, σύμφωνα με τα οικεία θρησκευτικά ήθη και πρακτικές, εΐθισται η συμμετοχή και η προσέλευση συγγενών, φιλικών προσώπων και

κοινού, επιτρέπεται η συμμετοχή μόνο του θρησκευτικού λειτουργού, του απολύτως στενού συγγενικού περιβάλλοντος του αποβιώσαντος και των προσώπων που επιμελούνται της ταφής, τηρουμένων αυστηρώς των λοιπών προληπτικών μέτρων προστασίας και οδηγιών των υγειονομικών αρχών. Οι αρχές που είναι υπεύθυνες για τη λειτουργία και διαχείριση των κοιμητηρίων επιβλέπουν την ορθή εφαρμογή του παρόντος και οφείλουν να αποτρέπουν την προσέλευση προσώπων, στα οποία δεν επιτρέπεται η συμμετοχή στην τελετή, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

8. Επιτρέπεται η συνέχιση των διοικητικών λειτουργιών των χώρων θρησκευτικής λατρείας.

9. Η παρούσα ισχύει για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 έως και 16.5.2020.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 2 Μαΐου 2020

Οι Υπουργοί

Παιδείας

και Θρησκευμάτων

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Υγείας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις : Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΟΥΣ ΝΑΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 4 - 16 ΜΑΪΟΥ 2020

1) Συνεχίζεται, σύμφωνα με όσα μέχρι τώρα ισχύουν, η τέλεση των Ιερών Ακολουθιών «κεκλεισμένων των θυρών», επιτρεπομένης και της ραδιοφωνικής, τηλεοπτικής ή διαδικτυακής αναμεταδόσεώς τους. Οι θύρες των Ιερών Ναών θα ανοίγουν μετά το πέρας των Ιερών Ακολουθιών, και εφ' όσον παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον μιας (1) ώρας, κατά την διάρκεια της οποίας θα διενεργείται ο φυσικός αερισμός τού ιερού χώρου.

2) Προς τον σκοπό της εξυπηρητήσεως των πιστών πρέπει να αναρτηθούν στους ειδικούς Πίνακες Ανακοινώσεων των Ιερών Ναών ή και στις υφιστάμενες ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο: α) το ωράριο τελέσεως των Ιερών Ακολουθιών, β) το ωράριο κατά το οποίο ο Ιερός Ναός παραμένει ανοικτός για την προσέλευση των πιστών και γ) ο συνολικός αριθμός των πιστών, οι οποίοι μπορούν να παρευρίσκονται ταυτόχρονα εντός τού Ιερού Ναού και καθορίζεται σύμφωνα με την αναλογία του ενός προσώπου ανά δέκα (10) τ.μ. επιφανείας και με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ τους και με την επιφύλαξη ότι σε περίπτωση κατά την οποία η επιφάνεια τού Ιερού Ναού (στον οποίο δεν συμπεριλαμβάνονται οι βοηθητικοί χώροι) υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) τ.μ., ως μέγιστος αριθμός παρευρισκομένων ορίζεται από τον Νόμο ο αριθμός των πενήντα (50) προσώπων.

3) Στις εισόδους των Ιερών Ναών πρέπει να ληφθεί άμεση μέριμνα, ώστε να υφίστανται σταθμοί αντισηπτικών/ απολυμαντικών, προκειμένου όσοι πιστοί εισέρχονται σ' αυτούς να τηρούν απαραίτητα την υποχρεωτική για όλους διαδικασία απολυμάνσεως των χεριών.

4) Να διευθετηθεί ο χώρος κάθε Ιερού Ναού προς τον σκοπό της παρουσίας πιστών, σύμφωνα με την παραπάνω αναλογία ενός προσώπου ανά δέκα (10) τ.μ. επιφανείας και με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ τους. Όπου υπάρχει τέτοια

δυνατότητα, κρίνεται απαραίτητη η παραμονή εντός των Ιερών Ναών μόνο όσων καθισμάτων προβλέπονται, τοποθετημένων στις ανάλογες μεταξύ τους αποστάσεις και η απόσυρση των υπολοίπων εκτός των Ιερών Ναών.

5) Κατά την είσοδο στον Ιερό Ναό εφαρμόζεται σύστημα ελεγχόμενης αναμονής των πιστών για την αποφυγή συνωστισμού και είναι απαραίτητη η τήρηση της αποστάσεως του ενός και ημίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ όσων αναμένουν. Το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο που εφαρμόζει τον έλεγχο αναμονής στις εισόδους των Ιερών Ναών συνιστάται να φέρει τα υπό τού νόμου προβλεπόμενα μέτρα προστασίας (μάσκα, γάντια κ.λπ.). Όπου υπάρχει δυνατότητα, προτείνεται η χρήση διαφορετικών θυρών τού Ιερού Ναού για την είσοδο και έξοδο των πιστών. Στις εξόδους των Ιερών Ναών πρέπει να τοποθετηθούν υποχρεωτικά ειδικοί κάδοι για την απόρριψη χρησιμοποιηθέντος εξοπλισμού υγιεινής.

6) Ο φυσικός εξαερισμός των Ιερών Ναών, ενόσω παραμένουν ανοικτοί για την προσέλευση πιστών, είναι υποχρεωτικός. Σε περίπτωση χρήσης τεχνητού κλιματισμού πρέπει να ληφθεί άμεση μέριμνα για τον καθαρισμό των φίλτρων αυτού, ενώ και κατά την διάρκεια της τυχόν λειτουργίας του, θα πρέπει να εξασφαλίζεται και ο ταυτόχρονος φυσικός εξαερισμός τού ιερού χώρου με ανοικτές τις θύρες και τα παράθυρα αυτού.

7) Είναι απαραίτητη και απολύτως αναγκαία η συχνή και σχολαστική καθαριότητα και τακτική απολύμανση των σημείων και των επιφανειών του Ιερού Ναού στα οποία παρατηρείται συχνή πρόσβαση των πιστών. Η καθαριότητα πρέπει να γίνεται κυρίως με την χρήση αντισηπτικού διαλύματος, ενώ σε εμφανές σημείο τού Ιερού Ναού πρέπει να τοποθετηθεί ο προβλεπόμενος αναγκαίος εξοπλισμός υγιεινής (χαρτομάντηλα, χάρτινες πετσέτες, πλαστική σακούλα κ.λπ.)

8) Κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον Ιερό Ναό, οι πιστοί, με προσωπική τους ευθύνη και μέριμνα, συνιστάται να φέρουν προστατευτική υφασμάτινη μάσκα. Εάν κάποιος πιστός, κατά την διάρκεια της παραμονής του στον Ιερό Ναό, παρουσιάσει συμπτώματα ασθένειας, πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την άμεση και ασφαλή απομάκρυνσή του ή, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατό, για την ασφαλή μετακίνησή του σε ειδικό χώρο προς αποφυγή επαφής με άλλα πρόσωπα. Προς τον σκοπό αυτό πρέπει να ληφθεί η

ανάλογη μέριμνα και να προβλεφθεί η ύπαρξη ειδικού χώρου (π.χ. γραφείο, χώρος στο πνευματικό κέντρο κ.λπ.) με επαρκή εξαερισμό, στον οποίο θα υπάρχουν μάσκες, χαρτομάντηλα, πλαστική σακούλα, για την απόρριψη αυτών, και αντισηπτικό χεριών.

9) Όσοι πιστοί ανήκουν στις υγειονομικά ευπαθείς ομάδες (ηλικιωμένοι, ασθενείς που πάσχουν από αναπνευστικά προβλήματα ή σακχαρώδη διαβήτη ή καρδιαγγειακά νοσήματα, ανοσοκατεσταλμένοι και γενικά πρόσωπα που παρουσιάζουν συμπτώματα ασθενείας), πρέπει να αποφύγουν την έξοδο από το σπίτι, χάριν της προστασίας της υγείας τους και των αδελφών τους.

10) Τα παραπάνω ισχύουν για όλους τους Ενοριακούς, Προσκυνηματικούς, Κοιμητηριακούς, Ιδρυματικούς κ.λπ. Ιερούς Ναούς, τα Μητροπολιτικά και Ενοριακά Παρεκκλήσια, όχι όμως για τα Παρεκκλήσια, τα οποία ευρίσκονται εντός ιδιωτικών κτημάτων, κτιρίων και επιχειρήσεων (π.χ. συγκροτημάτων κατοικιών, κέντρων εκδηλώσεων, ξενοδοχείων κ.λπ), στα οποία δεν επιτρέπεται η τέλεση Ιερών Ακολουθιών και η προσέλευση προσκυνητών.

11) Για τις Ιερές Μονές εξακολουθεί να υφίσταται η «κεκλεισμένων των θυρών» τέλεση των Ιερών Ακολουθιών, με την λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων προστασίας της υγείας των μοναχών, ενώ προς το παρόν, δεν επιτρέπεται η προσέλευση προσκυνητών.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ